

A Top10 Kortárs Magyar, /mint csoportos kiállítás/ rendhagyó abban az értelemben, hogy a kiállítás kurátora, /a magát szerényen csak konceptornak aposztrofáló Beke László/ nem javasolt valamely követendő tematikát, átfogó koncepciót. A keretet, a határokat /átvitt értelemben is/ a rendelkezésre álló tér szabta meg. Amikor kérésemre Kovács Alex, a Vaszary Galéria kiállítás szervezője elküldte a számomra kijelölt terem alaprajzát, akkor /az immár szokásommá vált gyakorlatot követve/ a számítógémem elé ültem, a Google SketchUp 3D tervezőprogramjának a segítségével lemodelleztem, majd ezt követően berendeztem a szobát.

Az installációhoz 2018-19-es évekből válogattam, olaj, vászon technikával készült festményeket. A "lány hiperkockában, világítódobozzal" részben mérete, részben tematikája, részben pedig formai, technikai megoldásai miatt irányadó mű lett a térben. Ez egy olyan fúziós festészet megteremtésére tesz kísérletet, ahol a figuratív reprezentáció, vagy absztrakt formaképzés látszólagos és irreleváns dichotómiája helyett egy, a festészet folyamatára koncentráló és ezért a véletlennek jelentés tulajdonító és teret engedő, személyes és kollektív emléknymokat transzparens módon átfedő, az univerzum és az ember egységét feltételező gondolat magától értetődik.

Ezekben a jobbra elhagyatott, üres terekben szeretném újradefiniálni a tárgyak helyét, visszahelyezni őket a jogaikba. A fókusz irányításával olyan kontextusban, megvilágításban mutatom fel a jelenségeket, ahol hirtelen, akár a szó szoros értelmében fölfénylik a jelentésük vagy akár jelentésnélküliségük; ez már a nézőn múlik. Meggyőződésem, hogy a festészet nem csak munka közben interaktív játék, de a néző aktív közreműködésével a továbbiakban is az maradhat. A világ megismerésének vagy megismerhetetlenségének folyamatát illetően nem foglalkozom állást; a festészet eredendően a részvétről szól.

Az igazi érvényét ott nyeri el egy mű, ahol az alkotónak, az uralkodó ideológiától függetlenül sikerül kellő intenzitással jelen lennie, ami persze sok mindent jelenthet. Mondhatjuk például, hogy kellőképpen szereti a tárgyát, hogy kellő odaadással foglalkozik vele, ha nem lenne nagyon elcsépelet, azt mondanám, hogy kellő alázattal közelíti azt meg.

A festészet nem utolsósorban önreflexió. A hiány maga, amelynek bár nyilván sokféle megközelítése lehet, de az egyik legfontosabb jelentése számomra a lemondás valamiről. Akár kényszerűen vagy önként, mindenesetre azt gyakran átélem –gyakorlatilag kivétel nélkül minden egyes műnél–, hogy van valamilyen prekonceptióm a műre vonatkozóan, amit aztán felül kell bírálom és sokszor el is kell vetnem. Vagyis revideálnom kell a saját előzetesen okosnak gondolt elképzelésemet, és sokkal inkább arra kell figyelmem, ami éppen történik. Ez a „folyamatban részvétel” óhatatlanul lemondással jár, sokszor kifejezett felejtéskényszerrel. El kell felejtenem azt, ami eredetileg elindította magát a folyamatot; tudatosítani a vakfoltjaimat.

Ebben a megközelítésben a festészet alapvetően nem konceptuális, hiszen a mű születésének pillanatában megtörténő élményről kell szólnia, szükség esetén az előzetes koncepció bátor felül bírálásával. Az ego persze, ilyenkor tiltakozik. A festészet, a médium természetéből fakadóan koncepción túli.

Hogy a festészetre kérdezek-e rá? Marshall McLuhan-t parafrázálva; a festészetnek csak ott van létjogosultsága, ahol média specifikus tud lenni, tehát olyasmit tud felmutatni, ami semmilyen más médiummal úgy, abban a formában nem volna lehetséges. Különösen igaz ez most, amikor az illúzió előállításának egészen elképesztő technológiai lehetőségei adóttak. A festészet elsődleges kutatási területe nem az illúzió, hanem a valóság minél tágabb befogadása a pillanat intenzitásának átélésével.

A kiállításon szereplő öt festmény első pillantásra a festészet egyik klasszikus toposzát vizsgálja; hogyan jelenik meg és milyen dinamikai tartományban szóródik a fény. A nézőnek mindazonáltal feltűnhet, hogy a festményeken nem pusztán megvilágított formákat lát, hanem mintegy belülről világító, a lángban álló ház, vagy a világítódoboz esetében egyenesen tűzben égő jelenségeket. A formák belső felfénylése, energiát kibocsátó sugárzása így a transzcendens valóság megértésének esélyét nyújtja.

Most, 2020 márciusában különös fénytörést kaphat a 2019 elején befejezett "katedrális". A háttérben a Kölni Dóm szétoldódó tömege előtt bukolikus jelenetnek vagyunk tanúi; lengén öltözött fiatal hölgy interjúvol meg egy talpig vegyvédelmi ruházatba öltözött gázmaszkos férfit. Ki gondolta volna, hogy ennek az álomszerű jelenetnek napi aktualitást kölcsönöz a COVID-19 vírus megjelenése?